

Økologi, Kvæg, Planter

Værktøjer til styring af afgræsning

Bag en vellykket afgræsning ligger en grundig planlægning, styring og opfølgning af forløbet.

Viden om Opdateret 04. maj 2023

Planlægning, styring og opfølgning er meget vigtigt for få succes med afgræsning. Med en god planlægning, styring og opfølgning kan du opnå:

- At køerne, selv henter op mod halvdelen af foderbehovet i afgræsningsperioden fra græsmarken
- At afgræsning ikke behøver at koste mælk, også selv om køerne har en høj mælkeydelse
- At der er 500-1.000 kr. ekstra i indtjening pr. ko, da en god planlægning og styring af afgræsningen kan medføre, at der kan spares penge på indkøb af foder

På denne side finder du en kort omtale af og links til værktøjer til planlægning, styring og opfølgning af afgræsningen samt en kort omtale af økologireglerne for afgræsning.

Estimering af græsoptag ved afgræsning

Når man ønsker at beregne græsoptag fra afgræsning, anbefales det, at man anvender en fastsat energiudnyttelse på 96 % for både stor race og jersey. Den lavere energiudnyttelse skyldes, at energibehovet til vedligehold ved afgræsning er større end NorFors nuværende estimering. Læs mere om [estimering af græsoptag ved afgræsning](#).

Læs også: [Estimering af græsoptag ved afgræsning](#)

Afgræsningsplan: Overblik over afgræsning

Afgræsningsplan er et regneark, som benyttes i planlægningsfasen til afgræsningsplanlægning, hvor meget græs, der er til rådighed i afgræsningsperioden. Læg grovfoderprocent, græsprocent og antal hektar pr. ko i de fire perioder, som sæsonen er inddelt i.

I samarbejde
med

er et
dokument

I de gule felter skal der indtastes bedriftsoplysninger, så afgræsningen kan beregnes. Der er hjælpetekst på de felter med rød trekant i hjørnet. Foderniveauet er gennemsnittet for besætningen og beregnes ud fra køernes ydelse og race. Græsmarkskurverne er hentet fra Håndbog i Kvæghold. Udbyttet i sædskiftegræsmarkerne bestemmes af jordbundtype og mulighed for vanding. Udbyttet kan overskrives med bedriftens egne værdier. Udbindings- og indbindingsdatoerne kan ændres, hvilket vil ændre på de fire perioder i skemaet.

[Hent afgræsningsplan for afgræsning](#)

Styringsskema for græsmarker

Styringsskema for græsmarker anvendes til detailplanlægning på mark- og foldniveau af afgræsningen hen over året. Skemaet er i A2 størrelse (42,0 x 59,4 cm) og kan hænges op på væggen i kontoret eller i stalden, så alle relevante personer på gården til enhver tid ved, hvad der skal foregå nu og i de kommende dage/uger.

[Hent styringsskema for græsmarker](#)

Afgræsningsprognose

Afgræsningsprognosen giver et overblik over den forventede græsvækst og foderværdi for kommende uge på baggrund af lokale klimadata. Væksten vises som FEN pr. hektar pr. dag, og græssets foderværdi som MJ NEL pr. kg tørstof, proteinindhold og sukkerindhold.

Afgræsningsprognosen er implementeret i **CropManager**, så prognosen justeres i forhold til markens vandbalance. Du kan også bruge prognoserne herunder som ikke korrigerer for vandbalancen. Plot selv ind, hvor du bor, så den passer til dit område. Afgræsningsprognosen er dermed et værdifuldt redskab til at hjælpe dig gennem afgræsningsperioden. Vær dog opmærksom på at prognosen er baseret på afgræsningsystemet reguleret storfold, hvor græshøjden er 7-10 cm. Praktiserer du rotations- eller foldafgræsning med væsentligt større græsudbud, skal estimerne for råprotein, sukker og NEL20 korrigeres ned, men de relative ændringer for kommende periode er retvisende.

[Gå til afgræsningsprognosen for økologisk drift](#)

[Gå til afgræsningsprognosen for konventionel drift](#)

Plademåler: Måling af græsvækst

Hvis man ønsker en daglig eller ugentlig registrering af græsudbuddet på ens marker, kan en plademåler være et godt værktøj. Efter at have målt græshøjden på ens marker, giver plademåleren en ide om hvad græsudbuddet er på den enkelte mark udtrykt i kg TS pr. ha. Herefter kan man lave en plan hvilke marker den skal afgræsses hvornår og om der evt. skal tages marker fra til slæt, hvis græs-væksten er høj. Dette kan være med til at sikre det maksimale græsoptag og græsvækst.

AfgræsningsMaster: Et regneark til opfølgning

AfgræsningsMaster er et regneark, som anvendes til løbende opfølgningen af afgræsningens forløb. Når opfølgningen laves sammen med en foderkontrol 6 – 8 gange i løbet af afgræsningsperioden, får man et godt overblik over køernes

græsoptagelse, græsmarkens udbytte og det opnåede restbeløb (mælk mi af, hvor godt afgræsningen er lykkedes, og hvad der med fordel kan ændre

I samarbejde
med

evaluering

Afgræsningsmaster

Hent AfgræsningsMaster til opfølgning af afgræsningens forløb

Kort om reglerne for afgræsning

Økologisk kvæg skal være på græsmarken så meget som muligt i græsningssæsonen fra 15. april til 1. november, når vejrforhold, jordbundens tilstand og dyrenes fysiske kondition tillader det. Alle afvigelser fra hovedreglen eller hvor det er nødvendigt at holde enkelt dyr på stald i korte perioder, skal noteres i logbogen.

Kvæget skal have mulighed for at æde frisk græs. Arealkravet er minimum 0,1 hektar pr. ko i første halvdel af græssæsonen og minimum 0,2 hektar pr. ko i anden halvdel. I praksis kræver en vellykket afgræsning dog ofte et større areal.

Emneord

Afgræsning

Publiceret: 01. maj 2017

Opdateret: 04. maj 2023

Vil du vide mere?

Arne Munk

Konsulent

Innovationscenter for Økologisk Landbrug P/S

amuk@icoel.dk

Torben Spanggaard Frandsen

Landskonsulent, Grovfoder

SEGES

tsf@seges.dk

+45 2333 9789

Martin Øvli Kristensen

Specialkonsulent

SEGES

Støttet af

Innovationscenter for Økologisk Landbrug udvikler ny viden og løsninger til landmænd og rådgivere. Sammen udvikler vi et mere bæredygtigt landbrug.

SEGES Innovation P/S	Tlf.	8740 5000
Agro Food Park 15	Fax.	8740 5010
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk